

Μάθημα: Θρησκευτικά

Τάξη: Γ΄ Λυκείου

Διδακτική Ενότητα 19: «Η εκκλησία και το οικολογικό πρόβλημα»

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

Σκοπός:

Σκοπός της Δ.Ε.19 αποτελεί η ευαισθητοποίηση των παιδιών και η ταυτόχρονη προβολή Στάσεων και Αξιών προς την αντιμετώπιση και απάμβλυνση του οικολογικού προβλήματος ως συν-οικονόμοι της υλικής δημιουργίας που θεολογικά έχει τις ρίζες της στην πνευματική .

1.1.Διδακτικοί Στόχοι:

Οι μαθητές στο τέλος της ενότητας (2 X 40΄) να είναι σε θέση¹:

1.1.1. Να **ορίζουν** εννοιολογικά τι καλείται «Οικολογικό πρόβλημα».(1^ο σαραντάλεπτο)

1.1.2. Να **επισημαίνουν** τις αφετηρίες, τις διαστάσεις και τις συνακόλουθες προεκτάσεις /αλυσιδωτές επιπτώσεις της υφής του προβλήματος. (1^ο σαραντάλεπτο)

1.1.3. Να **καθορίζουν** την αλληλεπίδραση του προβλήματος σε όλες τις άμεσα ή έμμεσα επηρεαζόμενες πτυχές: Ψυχολογικό-εσωτερικό, κοινωνικό, φυσικό περιβάλλον. (1^ο σαραντάλεπτο)

¹ Οι Διδακτικοί Στόχοι καλύπτονται μέσα από τα φύλλα εργασίας. Συγκεκριμένα, οι Δ.Σ. 1, 2 και 3 καλύπτονται μέσα από ειδικά για το σκοπό αυτό δομημένα φύλλα εργασίας για το πρώτο Μέρος (1^ο σαραντάλεπτο δηλαδή) και το πρόσθετο αντίστοιχο έντυπο υλικό που επισυνάπτεται. Οι Δ.Σ. 4 και 5 καλύπτονται στο 2^ο σαραντάλεπτο (εμπλοκή των ΤΠΕ) και τα αντίστοιχα φύλλα εργασίας. Ο έκτος στόχος είναι προϊόν διάδρασης των ομάδων.

1.1.4. Να **κατανοούν** πως οι αλυσιδωτές επιδράσεις συν-σηματίζονται πάντα ως η κίνηση από «μέσα» προς τα «έξω»: από τον εσωτερικό άνθρωπο (ψυχή) στο βιολογικό σώμα και από το σώμα στο συγκεκριμένο περιβάλλον- ψυχολογικό και φυσικό. (2^ο σαραντάλεπτο: Αποτελεί τη συνεπαγωγή στόχου 3-σηματοποιείται στο φύλλο εργασίας 19/1 και προτείνεται ως αφόρμηση για την εισαγωγή στους δικτυακούς τόπους με την εφαρμογή και χρήση των ΤΠΕ).

1.1.5. Να **γνωρίσουν** τις προσπάθειες για τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας στον τόπο μας και την ευαισθησία της Εκκλησίας προς το ζήτημα, ως την πηγαία έκφραση οικολογικής συνείδησης και αυτοσυνειδησίας (2^ο σαραντάλεπτο- διαδίκτυο)

1.1.6. Να **συνειδητοποιήσουν** το μερίδιο προσωπικής ευθύνης ως **στάση ζωής** προς το όλο πρόβλημα ως « οικο-λόγοι, συν-οικο-νόμοι , συν-πολίτες, ευρωπολίτες στη φιλοσοφική βάση του «σκέψου παγκόσμια και δράσε τοπικά». (2^ο σαραντάλεπτο- διαδίκτυο)

1.2. Μέσα και υλικά διδασκαλίας:

1.2.1. Το διδακτικό εγχειρίδιο (1^η περίοδο)

1.2.2. Ο σχολικός πίνακας / ο υπολογιστής του καθηγητή/τριας/ βιντεοπροβολέας (video projector) και οθόνη

1.2.3. Φύλλα ομαδοποιημένων εργασιών² (1^η και 2^η περίοδο)

1.2.4. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής του μαθητή/ καθηγητή (2^η περίοδο)

² Διευκρινιστικά, παρουσιάζουμε 2 πακέτα. Το 19/1: φύλλα εργασίας για το 1^ο μέρος (1^η διδακτική περίοδο) και το 19/2: φύλλα εργασίας για τη δεύτερη διδακτική περίοδο / εφαρμογή-χρήση των ΤΠΕ.

1.3. Διδακτική Μέθοδος:

1.3.1. Καθοδηγούμενη – διερευνητική (1^η περίοδο)

1.3.2. Ομαδική- Συνεργατική – Διερευνητική στη βάση της λύσης προβλήματος (2^η περίοδο). Για τις δραστηριότητες δύο διαφορετικές ομάδες χωρισμένες σε αδελφές υποομάδες³

1.4. Οργάνωση της τάξης:

1^ο σαραντάλεπτο: Ενιαία- παραδοσιακή.

2^ο σαραντάλεπτο: Ομαδοποιημένη-Συνεργατική οργάνωση τάξης.

³ Έχουμε δύο θεματικές Ομάδες. Την Ομάδα Α' και την Ομάδα Β'. Ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών, αν έχω για παράδειγμα 20 παιδιά, δημιουργώ 4 υποομάδες, την Α1, Α2, Β1 και Β2. Αν έχω 25 π.χ., δημιουργώ 6 υποομάδες (την Α1, Α2, Α3 και τη Β1,Β2,Β3). Στόχος μου η μεταξύ των υποομάδων διάδραση: η ανταλλαγή δηλαδή εμπειριών και κριτικής πάνω στο ίδιο θέμα. Η Ευρωπαϊκή Διάσταση στην Εκπαίδευση δίνει έμφαση σε αυτήν ακριβώς τη δραστηριότητα.

Μέρος Β΄: Πορεία Διδασκαλίας:

2.1.1. Στη Γ΄ Λυκείου οι διδακτικές ενότητες αφορούν στο σύγχρονο προβληματισμό και διδάσκονται αυτοτελώς. Προσπαθώντας όμως να εφαρμόσουμε το B-D-A Lesson Structure σε ένα Αναδομητικό Αναλυτικό⁴, συνδέουμε το οικολογικό πρόβλημα με:

- τη **Δ.Ε.18:** «Τεχνολογία» ως τη σύγχρονη αφετηρία του οικολογικού προβλήματος
- τη **Δ.Ε.10:** «Το ανθρώπινο σώμα» όπου γίνεται αναφορά στη ψυχοσωματικότητα (συνθετική ανθρωπολογία)
- τη **Δ.Ε.9:** «Η Ελευθερία του ανθρώπου» Vs του Υπεράνθρωπου του Νίτσε (και κάθε άλλης μορφής υπεράνθρωπου) λαμβάνοντας υπόψη τα όσα γνωρίζουν οι μαθητές και:
- από τη **Δ.Ε.7:** το κοινωνικό πρόβλημα της ανισοκατανομής/ εκμετάλλευσης αγαθών και πόρων, επιχειρώντας μια αναδρομή: Άνθρωπος = Ψυχοσωματικό ον οργανική και ψυχολογική εξάρτηση από το περιβάλλον. Αρνητική διοχέτευση δημιουργικότητας. Άμεση συνεπαγωγή: η κατάχρηση της εσωτερικής ελευθερίας σε ατομικό επίπεδο. Παράμετρος κοινωνιολογικής προέκτασης: η οικολογική ανισορροπία .

2.1.2. Αφόρμηση (5-7'): Προβολή του **Power point** με τίτλο: «*Τι πέθανε στην Πάρνηθα χτες*» και «*Ζαχάρω*» τα οποία επισυνάπτουμε.

Δίνονται όμως κι άλλες επιλογές :

α) Απόσπασμα από το βιβλίο του Αναστάσιου Γιαννουλάτου «Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία» με τίτλο: «Θεία Κοινωνία υπέρ του σύμπαντος κόσμου» (σελίδες 46-47).

⁴ Σύνδεση δηλαδή του μαθητή με την κοινωνική πραγματικότητα.

β) Η διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον και η προβολή συνοδευτικού σκίτσου σε διαφάνεια (επισυνάπτονται⁵ σε έντυπη μορφή).

γ) Προβολή επιλεκτικών αποσπασμάτων άρθρων κοινωνικού προβληματισμού με περιεχόμενο ανάλογο με τη φιλοσοφική ή θεολογική διάσταση που ο/η κάθε συνάδελφος θέλει να δώσει προς τα έξω.

2.1.3. Διανομή του προς διερεύνηση υλικού για το πρώτο σαραντάλεπτο, επισήμανση της χρήσιμης πληροφορίας, καταγραφή των απαντήσεων-πορισμάτων (15-20').

2.1.4. Ανακοινώσεις συμπερασμάτων του πρώτου μέρους- σύνοψη- καταγραφή – συζήτηση (10-12'). Συμπεράσματα: **Συμπερασματικά στο πρώτο μέρος αναμένεται από τα παιδιά να καταλήξουν στα ακόλουθα:**

- Οικολογικό: τεχνολογικές οι αφετηρίες / συνεπαγωγή η περιβαλλοντική ανισορροπία.
- Ποικιλομορφία προβλημάτων με επιπτώσεις αλυσιδωτές: Από τη ψυχή στο βιολογικό σώμα και από εκεί στο όλο περιβάλλον, ψυχολογικό- κοινωνικό- φυσικό.
- Εντοπισμός της θεολογικής ρίζας του προβλήματος: Το πρόβλημα είναι στη φύση του πνευματικού. Η κατάχρηση της εσωτερικής ελευθερίας επιφέρει τη διάσταση ανθρώπου Vs θεού, ανθρώπου Vs φυσικού κόσμου, φυσικού κόσμου Vs ανθρώπου- η αντεκδίκηση (Επικαλύπτονται σπειροειδώς τα κεφάλαια: 7, 9, 10, 18).

⁵ Επισυνάπτεται πρόσθετο υλικό σε έντυπη μορφή. Πρόκειται για εικόνες και κείμενα, υλικό στο οποίο οι μαθητές παραπέμπονται και που συνοδεύει τα φύλλα εργασίας που παρουσιάζονται ηλεκτρονικά.

2.1.5. Συμπερασματικά με τη βοήθεια των δικτυακών τόπων, αναμένεται από τα παιδιά να καταλήξουν στα ακόλουθα:

- Ορθοδοξία: Διαχρονικά οικολογική πηγή ευαισθησίας. Το περιβάλλον σώζει τον άνθρωπο βιολογικά και θεολογικά.
- Άνθρωπος και περιβάλλον συμπορεύονται συν -εξελικτικά ή αλληλοκαταστροφικά. Πρωταγωνιστής στη σχέση: Η ανθρώπινη ελευθερία και οι κατευθύνσεις που της δίνονται.
- Επιβάλλεται οικολογική συνυπευθυνότητα / κανείς δεν είναι ούτε και δικαιούται να παραμένει αμέτοχος στην καλλιέργεια της ιδέας: *«Σκέψου παγκόσμια και δράσε τοπικά»*.

Να πως εισάγουμε τα ΤΠΕ στην περίπτωση αυτή:

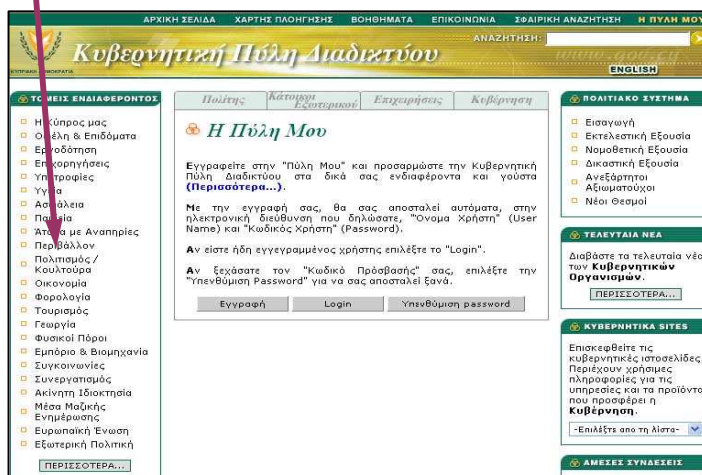
➡ Σας παραπέμπουμε στην ιστοσελίδα του Ταμείου Θήρας του Υπουργείου Εσωτερικών. <http://www.cypruswildlife.gov.cy>.

➡ Πατώντας πάνω στην «Κυβερνητική Πύλη Διαδικτύου» σας ανοίγεται η «Κυβερνητική Πύλη» της Κυπριακής Δημοκρατίας.

➡ Στους «Τομείς ενδιαφέροντος» που προβάλλονται, επιλέγετε τον υπερσύνδεσμο «Περιβάλλον».

Ο υπερσύνδεσμος «Περιβάλλον» ανοίγει όλες τις «Σχετικές Συνδέσεις» (υπερσύνδεσμος) που αφορά στο θέμα περιβάλλον- δράση- για την Κύπρο (σε τοπικό δηλαδή επίπεδο δράσης) και την Ευρώπη. Εδώ θα οδηγηθούν και οι τρεις ομάδες:

Σχετικές Συνδέσεις...
Η Κυβέρνηση δεν φέρει ευθύνη για το περιεχόμενο μη-Κυβερνητικών Διαδικτυακών Τόπων.

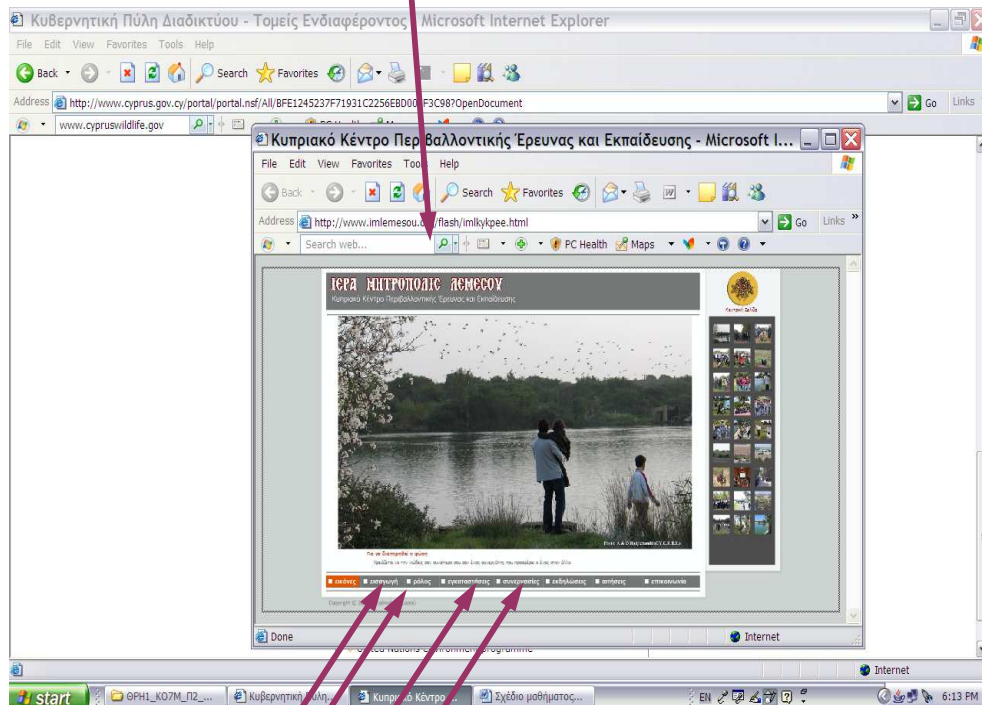
- Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
- Βιομηχανία και Περιβάλλον
- Γεωργία και Περιβάλλον
- Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς
- Διαχείριση Χημικών
- Δικτυακή πύλη της ΕΕ για την υγεία
- Δραστηριότητες της ΕΕ στην Ενεργειακή Πολιτική
- Δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Περιβάλλον
- Εξοικονόμηση Ενέργειας και Αποδοτική Χρήση Ενέργειας
- Ευρωπαϊκό Μητρώο Ρυπογόνων Εκπομπών
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος
- Εφαρμογή Κοινοτικού Κεκτημένου στο Περιβάλλον
- Έλεγχος Βιομηχανικής Ρύπανσης
- Η Κύπρος με μια ματιά
- Η Οδηγία Πλάνισιο 2000/60/ΕΚ ΓΙΑ ΤΑ ΝΕΡΑ
- Η πυροπροστασία των δασών της Κύπρου
- Ηλεκτρισμός
- Ηνωμένα Έθνη - Environment Programme
- Ίδρυμα Ενέργειας Κύπρου
- Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Τροόδους
- Κυπριακού Κέντρου Περιβαλλοντικής Έρευνας και Εκπαίδευσης
- Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος
- Νερό και Περιβάλλον - Κρατικό Χημείο
- Ο ρόλος της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος
- Οδηγία 2000/60/ΕΚ περί Υδάτων
- Οικάδε προς την πατρίδα
- Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου
- Περιβάλλον για Ευρωπαίους νεαράς ηλικίας
- Περιβάλλον για τους Ευρωπαίους
- Πατρελαιοειδή
- Ποιότητα Ατμοσφαιρικού Αέρα
- Ποιότητα του Αέρα στην Κύπρο
- Προειδοποιήσεις καιρού Ευρώπης
- Πρόγραμμα Περιβάλλοντος - Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
- Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου

ΟΜΑΔΑ Α΄:

- Κάνει κλικ στον υπερσύνδεσμο «Περιβάλλον» και διαβάζει τις πληροφορίες που παρουσιάζονται στην αρχική του σελίδα. Αυτό αποτελεί κοινή δραστηριότητα όλων των ομάδων (όπως σημειώθηκε παραπάνω). Από τον υπερσύνδεσμο «Περιβάλλον» κάνει κλικ στον υπερσύνδεσμο «Σχετικές Συνδέσεις». Αυτό αποτελεί κοινό σημείο αναφοράς-η αφορμή για όλες τις ομάδες.

- Πατά στον υπερσύνδεσμο «Κυπριακό Κέντρο Περιβαλλοντικής Έρευνας και Εκπαίδευσης».

Πρόκειται για μια πρωτοβουλία της Ιεράς Μητρόπολης Λεμεσού σε συνεργασία με το Κράτος. Εδώ τα παιδιά θα περιηγηθούν στους υπερσυνδέσμους :

- Πρωτοβουλία
- Ρόλος
- Συνεργασία
- Δραστηριότητες

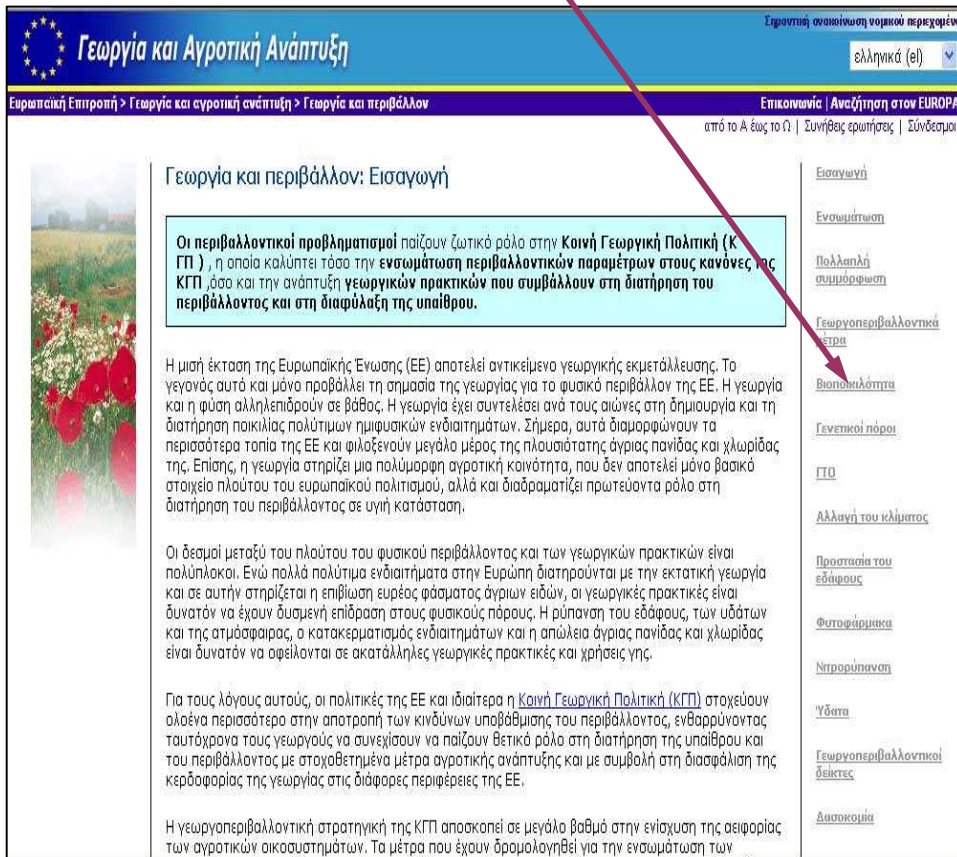
Έτσι θα μπορέσουν να συμπληρώσουν τις δύο δραστηριότητες που ζητούνται από την ομάδα στο αντίστοιχο φύλλο εργασίας για την ομάδα Α' (οργανόγραμμα και ερώτηση-βλέπε φύλλο εργασίας).

ΟΜΑΔΑ Β':

- Κάνει κλικ στον υπερσύνδεσμο «Περιβάλλον» και διαβάζει τις πληροφορίες που παρουσιάζονται μόνο την αρχική του σελίδα. Από τον υπερσύνδεσμο «Περιβάλλον» κάνει κλικ στον υπερσύνδεσμο «Σχετικές Συνδέσεις». Αυτό αποτελεί κοινό σημείο αναφοράς-η αφόρμηση για όλες τις ομάδες, όπως είδαμε και προηγουμένως.

Δραστηριότητα 1^η: Από τις «Σχετικές συνδέσεις» θα πατήσει στον υπερσύνδεσμο «Γεωργία και Περιβάλλον». Θα προηγηθεί σε συγκεκριμένο θέμα της σελίδας, το θέμα «βιοποικιλότητα», κάνοντας κλικ στον υπερσύνδεσμο «Βιοποικιλότητα».

The screenshot shows the website 'Γεωργία και Αγροτική Ανάπτυξη' (Agriculture and Rural Development) with the European Union flag logo. The main navigation bar includes 'Ευρωπαϊκή Επιτροπή > Γεωργία και αγροτική ανάπτυξη > Γεωργία και περιβάλλον'. The right sidebar contains a list of links: 'Εισαγωγή', 'Ενσωμάτωση', 'Πολλαπλή συμμόρφωση', 'Γεωργοπεριβαλλοντικά έτη', 'Βιοποικιλότητα', 'Γενετικοί πόροι', 'ΓΤΟ', 'Αλλαγή του κλίματος', 'Προστασία του εδάφους', 'Φυτοφάρμακα', 'Νηρορύπανση', 'Ύδατα', 'Γεωργοπεριβαλλοντικοί δείκτες', and 'Διασπορά'. The main content area is titled 'Γεωργία και περιβάλλον: Εισαγωγή' and contains text about the role of agriculture in the environment and the importance of biodiversity.

Γεωργία και περιβάλλον: Εισαγωγή

Οι περιβαλλοντικοί προβληματισμοί παίζουν ζωτικό ρόλο στην Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ), η οποία καλύπτει τόσο την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών παραμέτρων στους κανόνες της ΚΓΠ, όσο και την ανάπτυξη γεωργικών πρακτικών που συμβάλλουν στη διατήρηση του περιβάλλοντος και στη διαφύλαξη της υπαίθρου.

Η μισή έκταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αποτελεί αντικείμενο γεωργικής εκμετάλλευσης. Το γεγονός αυτό και μόνο προβάλλει τη σημασία της γεωργίας για το φυσικό περιβάλλον της ΕΕ. Η γεωργία και η φύση αλληλεπιδρούν σε βάθος. Η γεωργία έχει συντελέσει ανά τους αιώνες στη δημιουργία και τη διατήρηση ποικιλίας πολύτιμων ημιφυσικών ενδιαιτημάτων. Σήμερα, αυτά διαμορφώνουν τα περισσότερα τοπία της ΕΕ και φιλοξενούν μεγάλο μέρος της πλουσιότερης άγριας πανίδας και χλωρίδας της. Επίσης, η γεωργία στηρίζει μια πολύμορφη αγροτική κοινότητα, που δεν αποτελεί μόνο βασικό στοιχείο πλούτου του ευρωπαϊκού πολιτισμού, αλλά και διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στη διατήρηση του περιβάλλοντος σε υγιή κατάσταση.

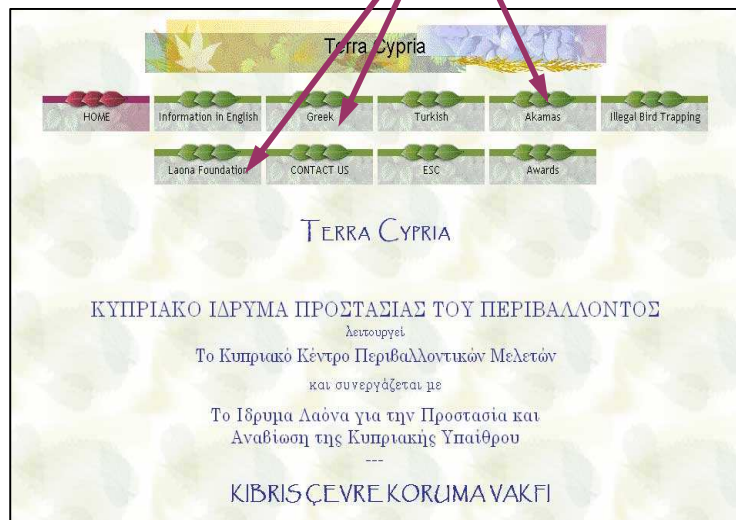
Οι δεσμοί μεταξύ του πλούτου του φυσικού περιβάλλοντος και των γεωργικών πρακτικών είναι πολύπλοκοι. Ενώ πολλά πολύτιμα ενδιαιτήματα στην Ευρώπη διατηρούνται με την εκτατική γεωργία και σε αυτήν στηρίζεται η επιβίωση ευρέος φάσματος άγριων ειδών, οι γεωργικές πρακτικές είναι δυνατόν να έχουν δυσμενή επίδραση στους φυσικούς πόρους. Η ρύπανση του εδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας, ο κατακερματισμός ενδιαιτημάτων και η απώλεια άγριας πανίδας και χλωρίδας είναι δυνατόν να αφείλονται σε ακατάλληλες γεωργικές πρακτικές και χρήσεις γης.

Για τους λόγους αυτούς, οι πολιτικές της ΕΕ και ιδιαίτερα η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) στοχεύουν ολοένα περισσότερο στην αποτροπή των κινδύνων υποβάθμισης του περιβάλλοντος, ενθαρρύνοντας ταυτόχρονα τους γεωργούς να συνεχίσουν να παίζουν θετικό ρόλο στη διατήρηση της υπαίθρου και του περιβάλλοντος με στοχευμένα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και με συμβολή στη διασφάλιση της κερδοφορίας της γεωργίας στις διάφορες περιφέρειες της ΕΕ.

Η γεωργοπεριβαλλοντική στρατηγική της ΚΓΠ αποσκοπεί σε μεγάλο βαθμό στην ενίσχυση της αειφορίας των αγροτικών οικοσυστημάτων. Τα μέτρα που έχουν δρομολογηθεί για την ενσωμάτωση των

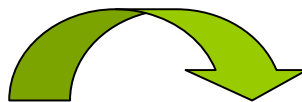
Δραστηριότητα 2^η: Από τον υπερσύνδεσμο «**Σχετικές συνδέσεις**» κάνει κλικ στον υπερσύνδεσμο «**Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας Περιβάλλοντος**». Εκεί τα παιδιά θα περιηγηθούν στους υπερσυνδέσμους: «**Ακάμας**», «**Πληροφορίες για το Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας Περιβάλλοντος**» (στα ελληνικά) και στο «**Laona Foundation**».

➡ Στόχος η καταγραφή οργανωμένων προσπάθειών για τη διατήρηση του τοπικού φυσικού περιβάλλοντος από το «Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας Περιβάλλοντος» και το Ίδρυμα «Λαόνα»:

ΟΜΑΔΑ Γ΄:

- Κάνει κλικ στον υπερσύνδεσμο «**Περιβάλλον**» και διαβάζει τις πληροφορίες που παρουσιάζονται μόνο την αρχική του σελίδα. Από τον υπερσύνδεσμο «**Περιβάλλον**» κάνει κλικ στον υπερσύνδεσμο «**Σχετικές Συνδέσεις**». Αυτό αποτελεί κοινό σημείο αναφοράς-η αφορμή για όλες τις ομάδες, όπως είδαμε και προηγουμένως.

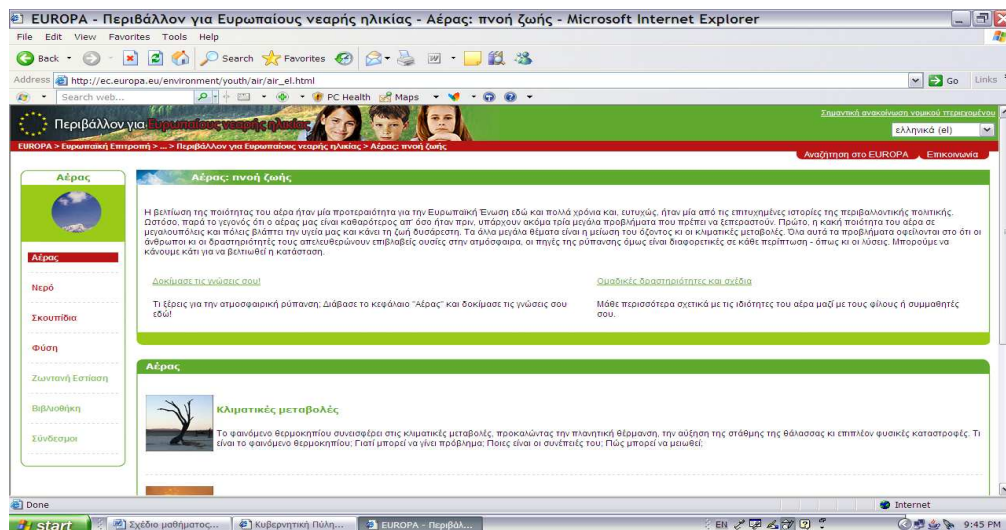

- Από στον υπερσύνδεσμο «**Σχετικές Συνδέσεις**» επιλέγει τον υπερσύνδεσμο «**Περιβάλλον για Ευρωπαίους νεαρής ηλικίας**» όπως φαίνεται παρακάτω:

ΘΡΗ_KO7M_Π2-Περιβάλλον Σχέδιο Μαθήματος για τον εκπαιδευτικό

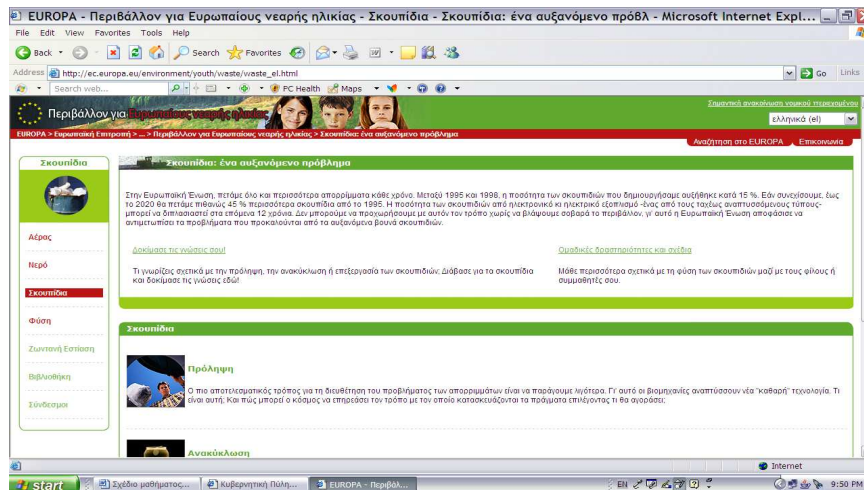

Ο αέρας:

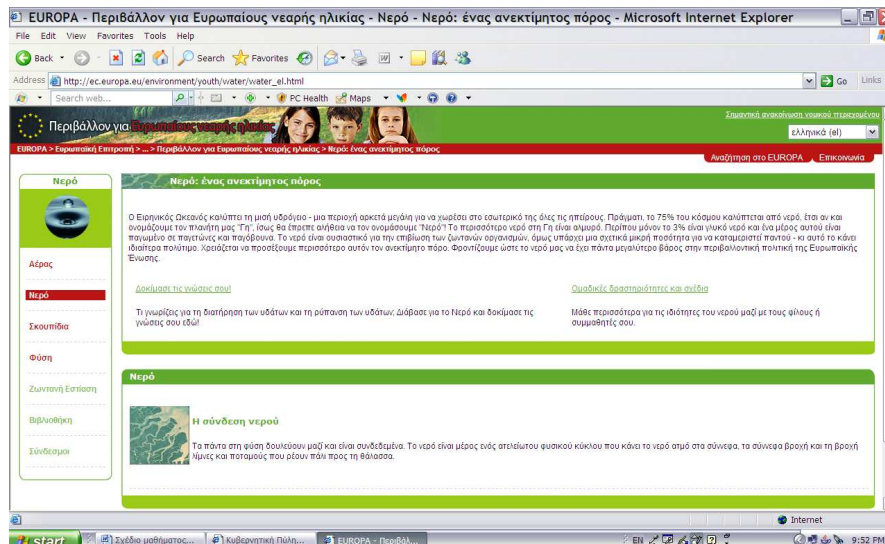

ΘΡΗ_KO7M_Π2-Περιβάλλον Σχέδιο Μαθήματος για τον εκπαιδευτικό

Τα σκουπίδια:

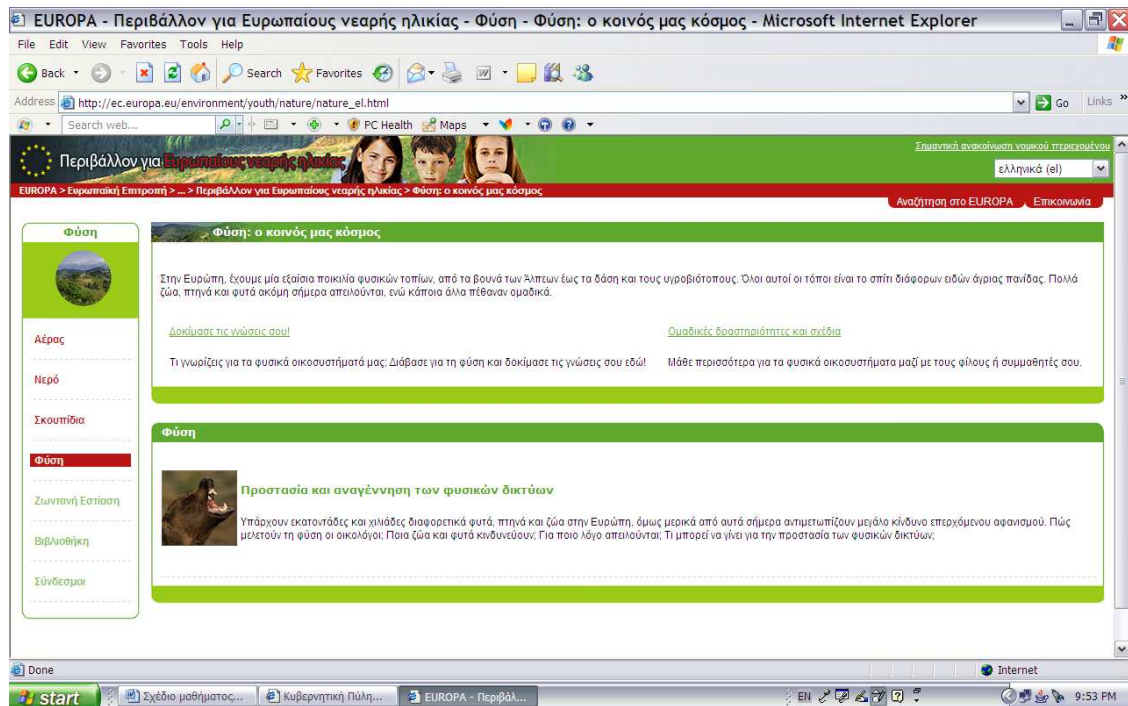

Το νερό:

ΘΡΗ_KO7M_Π2-Περιβάλλον Σχέδιο Μαθήματος για τον εκπαιδευτικό

Η φύση:

Προτεινόμενος χρόνος 2 σαραντάλεπτα

Δραστηριότητα για πλήρη ανάπτυξη: NAI/ OXI

